

TÁI LẬP HỘI THƯ VIỆN: KINH NGHIỆM Ở IN-ĐÔ-NÊ-XIA

GANI, Fuad & ZEN, Zulfikar

Phòng Thông tin - Thư viện

Khoa nhân văn – Trường Đại học In-đô-nê-xia

bangfu.08@gmail.com & zzen51@yahoo.com

Ông Zulfikar Zen là giảng viên của Bộ môn Thông tin thư viện, Khoa Nhân văn, Đại học Indônêxia. Ông đã tốt nghiệp khoa thư viện, Đại học Indônêxia, Jakarta và có bằng thạc sĩ nghệ thuật chuyên ngành thư viện tại khoa Thông tin thư viện Đại học Leeds, Leeds, Vương Quốc Anh. Đồng thời hiện cũng đảm nhiệm vị trí tổng thư ký Hội thư viện Indônêxia.

Ông Fuad Gani là một giảng viên của Bộ môn Thông tin thư viện, Khoa Nhân văn, Đại học Indônêxia. Ông đã có bằng tiếng Anh chuyên ngành ngôn ngữ và văn học của Đại học Indônêxia, Jakarta. Ông cũng là thạc sĩ nghệ thuật chuyên ngành khoa học thư viện tại Khoa Thông tin thư viện, Đại học Loughborough, Vương quốc Anh

Tóm tắt:

Được thành lập từ năm 1973, Hội Thư viện In-đô-nê-xia đã có những đóng góp đáng kể cho sự phát triển của các nhà thư viện ở In-đô-nê-xia. Hội có chi nhánh ở mọi tỉnh thành và đang phục vụ hàng triệu người mỗi năm. Với mạng lưới mạnh và tổ chức vững chắc, hiệp hội đã có những cuộc họp định kỳ hàng năm được tham dự bởi hàng ngàn thành viên chính thức đã làm cho Hội thư viện trở thành một tổ chức nghề nghiệp mạnh nhất ở In-đô-nê-xia. Đó là Hội thư viện chính thức duy nhất ở In-đô-nê-xia quan hệ với các nhà thư viện.

Do bị ảnh hưởng bởi cuộc khủng hoảng tiền tệ ở In-đô-nê-xia đã làm cho nền tảng kinh tế yếu ớt bị sụp đổ và buộc Tổng thống phục vụ lâu nhất, cựu tổng thống Soeharto từ chức. In-đô-nê-xia bỗng trở thành một "hình thái mới" liên hệ với chính quyền kiểu tân chủ, xã hội cởi mở hơn và thị trường tự do thực sự. Những thay đổi bất ngờ này đã có những tác động rất lớn tới rất nhiều nghề nghiệp trong xã hội bao gồm cả các viện nghiên cứu chuyên nghiệp. Trạng thái trì trệ đã được tiếp nối định hình chuyển động phân tán quyền lực tập trung bằng việc thành lập các đảng phái chính trị mới. 48 đảng phái mới đã có đủ tư cách tham gia vào cuộc bầu cử dân chủ mới đầu tiên vào năm 1999. Tinh thần cải cách cũng được đưa vào Hội thư viện In-đô-nê-xia (ILA) được biết đến là Ikatan Pustakawa In-đô-nê-xia (IPI). Hội đã phải đối mặt với những hội viên có

yêu cầu cao-những người muốn có những thay đổi quan trọng trong cơ cấu tổ chức và những người nắm quyền cũng như thực hiện việc phân chia quyền lực tới các chi nhánh và phần của hiệp hội tới các tỉnh và huyện. Cho đến nay vị trí chủ chốt của hội vẫn hướng về bộ máy lãnh đạo của Thư viện Quốc gia. Với phong cách lãnh đạo hành chính của anh/chị này, một số được xem là không còn phù hợp với mô hình mới của tổ chức dân chủ và hiện đại. Để hòa lẫn các vấn đề, một số thư viện đã thành lập 4 diễn đàn và một hội nghiên cứu có tên: **Diễn đàn thư-viện công cộng, Diễn đàn thư viện đại học, Diễn đàn thư viện trường học, Diễn đàn thư viện chuyên ngành và Hội Nghiên cứu Thông tin-thư viện In-đô-nê-xia.** Đó là những cơ quan bán chính thức tự trị. Đánh giá điều kiện không thuận lợi này, Ban điều hành và quản lý của ILA đã tiến hành một số đánh giá cơ bản bằng việc mời thêm những gương mặt mới, các nhà thư viện trẻ có sự cam kết mạnh và có kỹ năng cao để tham gia một cách trực tiếp và năng động vào quá trình ra quyết định trong các cuộc họp của ban điều hành hiệp hội và đặt họ vào vị trí chiến lược trong cơ cấu tổ chức. Hơn thế nữa, hội cũng không có mục tiêu thực hiện chia sẻ quyền lực để làm cho các chi nhánh và các phần thêm tự trị và năng động. Người ta cũng đã đơn giản hóa cơ cấu tổ chức của hội để phù hợp với những thay đổi trong việc sắp xếp hiện đại và kỷ nguyên toàn cầu hóa. Bằng việc tái lập phong cách quản lý và sắp xếp theo hàng trong tổ chức, Hội đã quản lý để đáp ứng được đại bộ phận thành viên và thu hút thêm các thành viên mới đặc biệt là các nhà thư viện trẻ.

A. Giới thiệu đất nước In-đô-nê-xia

In-đô-nê-xia là một quốc đảo lớn nhất thế giới, bao gồm 17,508 đảo. Với 237 triệu người, khiến nó trở thành quốc gia đông dân đứng thứ tư trên thế giới sau Trung Quốc, Ấn độ và Mỹ. Thủ đô là Jakarta.

Từ thế kỷ thứ 17 quần đảo In-đô-nê-xia đã đóng một vai trò quan trọng đối với hoạt động thương mại trong khu vực, nhất là đối với Trung Quốc và Ấn độ. Rất nhiều hình thái văn hóa, tôn giáo và chính trị đã ảnh hưởng tới các tổ chức xã hội ngày nay.

Sau 3 thế kỷ rưỡi bị nước ngoài xâm chiếm, In-đô-nê-xia đã tuyên bố độc lập vào năm 1945. In-đô-nê-xia bao gồm các nhóm dân tộc, ngôn ngữ và tôn giáo chính thức khác nhau. Đất nước đã phát triển thành một thực thể chia sẻ biểu hiện ở tiếng Bahasa như là ngôn ngữ chính thức. Giàu có về các nguồn lực tự nhiên và những cánh rừng mưa nhiệt đới, In-đô-nê-xia có những đóng góp đáng kể vào việc giảm tác động của sự ấm lên của trái đất.

Là một chính phủ đơn nhất, quyền lực tập trung vào chính quyền trung ương. Tổng thống In-đô-nê-xia là lãnh đạo cao nhất về chính quyền, lãnh đạo chính về quân đội và giám đốc điều hành đối nội, đối ngoại. Sau sự sụp đổ của tổng thống phục vụ lâu nhất Soeharto ở In-đô-nê-xia sau ngày độc lập, vào năm 2004 nhân dân đã trực tiếp bầu tổng thống và phó tổng thống. Tổng thống có thể phục vụ tối đa hai nhiệm kỳ, mỗi nhiệm kỳ 5 năm.

Kể từ khi có chính sách quyền tự trị theo vùng, In-đô-nê-xia giống như một đất nước liên bang. Đất nước có 33 tỉnh, một số trong những tỉnh này được thành lập sau cuộc đảo chính năm 1998. Mỗi tỉnh có lập pháp và nhà cầm quyền riêng. Tỉnh được chia hành các vùng và thành phố - trở thành những đơn vị hành chính chủ yếu có trách nhiệm cung cấp hầu hết các dịch vụ của chính quyền.

B. Hội thư viện In-đô-nê-xia

Cuộc khủng hoảng kinh tế năm 1998 đánh vào In-đô-nê-xia đã dẫn đến sự sụp đổ của chế độ hình thức mới Soeharto, chỉ có 3 đảng chính trị và dẫn đến cuộc đảo chính dẫn dắt bởi Amin Rais. Cuộc đảo chính đã loại bỏ chế độ chuyên quyền độc đoán và thay thế nó bằng hệ thống chính trị dân chủ. Hệ thống này đã khuyến khích thành lập thêm một số đảng phái chính trị.

Hệ thống chính trị này cũng truyền cảm hứng cho một số tổ chức không thuộc chính phủ, bao gồm Hội thư viện In-đô-nê-xia (ILA) làm theo phong cách lãnh đạo dân chủ. Điều đó khuyến khích sự phân quyền quản lý Hội và quá trình ra quyết định ở các mức độ cấp tỉnh. Chính sách này làm cho ban điều hành cấp tỉnh của Hội được tự trị và độc lập xây dựng các chương trình riêng dựa trên nhu cầu của mỗi nơi.

Hội cũng khuyến khích việc thành lập các Diễn đàn thư viện mới và Hội như Diễn đàn Thư viện các trường đại học In-đô-nê-xia và Diễn đàn thư viện chuyên ngành In-đô-nê-xia vào năm 2000, Diễn đàn thư viện công cộng và Diễn đàn thư viện trường học vào năm 2002 và Hội các Viện nghiên cứu thông tin-thư viện In-đô-nê-xia năm 2006. Hy vọng là 4 diễn đàn và hội nghiên cứu cộng tác chặt chẽ với Hội thư viện In-đô-nê-xia để cải thiện dịch vụ thư viện và nghề thư viện nhằm tạo ra nguồn nhân lực có chất lượng cho In-đô-nê-xia.

Hội thư viện In-đô-nê-xia được thành lập vào năm 1973. Nhiệm vụ của Hội lúc đó là:

1. Hòa hợp nguyện vọng và sự sáng tạo của những người đang làm việc trong thư viện và những người tham gia vào các hoạt động liên quan đến hoạt động phổ biến thông tin hoặc quản lý thư viện
2. Xây dựng hình ảnh nhận diện riêng của nghề thư viện trong xã hội
3. Thực hiện khoa học thư viện cho lợi ích của giáo dục, khoa học và quyền lợi của nhân dân
4. Dẫn dắt sự phát triển của khoa học thư viện.

Vào tháng ba và là cuộc họp cuối cùng, ILA đã xác định lại nhiệm vụ là tập trung vào chuyên môn để trở thành một thủ thư. Điều này là kết quả của yêu cầu cao trong nhân dân về chất lượng dịch vụ thư viện và khả năng ngân sách hạn hẹp. Xây dựng hình ảnh công chúng còn được đặt lên hàng đầu vì mọi người đã tán thành vai trò chiến lược của các thủ thư trong việc nâng cao quyền lợi của họ thông qua việc phổ biến thông tin có chất lượng và cung cấp các dịch vụ đã mang lại.

Đại hội cán bộ thư viện các nước Đông Nam Á lần thứ 14

2. khuyến khích sự cộng tác và liên kết trong Hội Thư viện Khu vực Nhằm xây dựng sự giao tiếp tốt với các bên tham gia, Hội thư viện In-đô-nê-xia bắt đầu thực hiện:

1. khuyến khích sự giao tiếp sâu và hiệu quả rộng khắp Hội bằng việc phát hành bản tin hàng tháng.
2. khuyến khích sử dụng công nghệ để đạt được mục tiêu của Hội và nhu cầu của hội viên
3. tăng số lượng và sự đa dạng nguồn lực tài chính để đáp ứng các nhu cầu hiện tại và tương lai
4. quản lý các tài liệu quan trọng và pháp lý của Hội theo một phương thức chuyên nghiệp

Hội thư viện In-đô-nê-xia hỗ trợ các chính sách của chính phủ đối với việc truy cập thông tin định dạng số và điện tử. Vai trò của các thư viện là cung cấp ý tưởng và thông tin qua phản ánh suy nghĩ về chính trị và xã hội, bất kể là lưu trữ đa phương tiện, và để biến những ý tưởng và thông tin này sẵn sàng cho mọi công dân có nhu cầu. Các thư viện nên tập trung vào phát triển chính sách để đảm bảo diện rộng và để mở rộng truy cập tới các nguồn thông tin miễn phí các loại. Đó là chính sách của Hội để hỗ trợ các thư viện giúp đỡ người dùng truy cập và sử dụng rất nhiều thông tin có giá trị và tài liệu thư viện cho nhu cầu giải trí, tinh thần và thông tin của họ. Chiến lược cơ bản để thực hiện vai trò năng động này trong việc trang bị đào tạo kiến thức thông tin giáo dục. Việc đào tạo này làm cho người dùng tin thư viện truy cập tới các nguồn thông tin họ cần một cách độc lập và ít khó khăn nhất.

Hội thư viện In-đô-nê-xia sẽ chỉ định một đơn vị của Hội có trách nhiệm phát triển những tài liệu nghiên cứu giúp cho các hội viên, các thư viện và các nhà làm chính sách xác định rõ ràng dịch vụ thư viện trong nội dung nhu cầu thông tin của người dùng, phong cách sống, tình hình các công nghệ về nghệ thuật và ngân sách. Điều này cũng hỗ trợ các thư viện bằng việc khuyến khích sự phát triển tiêu chí đánh giá hoạt động thư viện thành công và giúp các thư viện đánh giá các chương trình và dịch vụ của họ.

Một chương trình nghị sự quan trọng khác của Hội là để khuyến khích giá trị của một ngành nghề và công việc trong các thư viện và phát triển các chiến lược sáng sửa đổi với những người trẻ đối với dịch vụ thư viện và mang lại sự giáo dục liên tục cho nguồn nhân lực thư viện thông qua chương trình đào tạo được tài trợ. Tạo ra những điều kiện làm việc tốt, hỗ trợ quyền lợi công bằng và hệ thống giải thưởng tốt nên được bao gồm trong chương trình nghị sự. ILA hoàn toàn hiểu sự đóng góp không thể tranh cãi của công nghệ thông tin trong việc lưu trữ và tổ chức các nguồn lực thông tin. Hội khuyến khích hội viên học cách vận hành các công nghệ mới một cách chuyên sâu.

D. Kinh nghiệm và thách thức đối mặt

Thoát khỏi cuộc khủng hoảng kinh tế năm 98, In-đô-nê-xia hiện đang bị ám ảnh bởi khủng hoảng kinh tế thế giới lần thứ hai xuất phát từ sự tan rã của nền kinh tế Mỹ. Việc

lĩnh vực sản xuất hàng loạt đặc biệt là ngành công nghiệp có xu hướng xuất khẩu như là ngành công nghiệp sản xuất quần áo và công nghiệp ô tô vốn nổi tiếng. Thất nghiệp bị p buộc là điều phổ biến trong những ngày tiếp theo ở In-đô-nê-xia có thể tạo ra tình trạng bất ổn xã hội không lường trước được. Những mâu thuẫn toàn xã hội cũng có thể xảy ra đặc biệt là cuộc bầu cử quốc gia chính thức vào ngày 9 tháng 4 năm 2009. Có 44 đảng phái sẽ tranh giành trong cuộc bỏ phiếu chung vào năm 2009. Tình trạng tồi tệ nhất là sự reo rắc không yên bình tới chất lượng giáo dục và sự thịnh vượng của In-đô-nê-xia sẽ mang đến không gian cho những điều xấu thay thế vào đó. Vào tháng 5 năm 1998 những cuộc nổi loạn khắp đất nước đã giết chết hàng trăm người vô tội và phá hủy những cơ sở hạ tầng quan trọng chiến lược của đất nước.

Không khí không khỏe mạnh này như một yếu tố thêm vào hiển nhiên sẽ có một ảnh hưởng xấu tới Hội thư viện In-đô-nê-xia. Những kinh nghiệm trước đó đã chỉ ra rằng nội bộ thư viện đã đối mặt với sự hỗ trợ và nguồn tài chính nghiêm trọng vì chính phủ cắt giảm chính sách tiền tệ. Điều kiện này đã có ảnh hưởng liên hoàn đến việc quản lý và hoạt động thư viện. Không phát triển bộ sưu tập, nhân viên thư viện kém đạo đức, nhân quyền lực hạn chế và các dịch vụ thông tin kém trở thành điều dễ thấy.

Ban điều hành Hội đã có một số những cản trở để biến nó thành một nghề nghiệp và tổ chức thực sự. Ít nhất đã có 4 phạm vi liên quan trở thành những vấn đề nghiêm trọng đối với việc quản lý Hội và làm thế nào để giải quyết chúng, đó là:

1. Hội viên của Hội có nền tảng giáo dục khác nhau về nguyên tắc hoặc lĩnh vực và trình độ học vấn. Nhiều người trong số họ có ít kiến thức về thư viện học hoặc khoa học thông tin-thư viện. Một số trường hợp những người này nắm vị trí chủ chốt trong ban quản lý thư viện mà không có ý tưởng quản lý một thư viện theo những cách chuyên nghiệp như thế nào. Tình trạng này đã xảy ra nhất là đối với các tổ chức chính phủ. Yêu cầu về lãnh đạo thư viện chưa bao giờ có nguyên tắc hoặc những xem xét nền tảng giáo dục trong việc làm rõ các thủ tục. Họ có được vị trí là một dấu hiệu của sự đánh giá cao trước khi về hưu. Hội đã thực hiện một số tiếp cận tích cực để mang một số kiến thức thư viện cho những người mới được chỉ định làm lãnh đạo thư viện. Ví dụ nguyên người đứng đầu thư viện công cộng cấp tỉnh Jakarta, Hermawan đã thực hiện một số sáng kiến đáng chú ý trong việc phân phối và thúc đẩy dịch vụ thư viện trong người dân Jakarta. Ông đã sáng kiến ra Jakarta Library Expo mà qua đó nâng cao nhận thức của người dân về tầm quan trọng của thư viện công cộng để mở rộng kiến thức và phạm vi hiểu biết của họ. Mặc dù không có nền tảng về thư viện nhưng ông là tác giả của một số cuốn sách về viện nghiên cứu giáo dục và quản lý. Sau đó ông đã say mê học hỏi về thư viện dưới sự hướng dẫn gọi là 'nhóm hỗ trợ' bao gồm nhân viên thư viện của Viện Khoa học In-đô-nê-xia, Ban thư ký Hội thư viện và ngày nay Thư viện Hội đồng Anh Jakarta đã quá cố. Dưới sự lãnh đạo của Hermawan Thư viện công cộng Jakarta đã có một vị trí đáng nể trong số các viện nghiên cứu dịch vụ công cộng bằng ngân sách nhà nước. Câu chuyện thành công của một lãnh đạo thư viện không có kiến

Đại hội cán bộ thư viện các nước Đông Nam Á lần thứ 14

thức ban đầu về thư viện nhưng có sự năng động tốt, cam kết mạnh và tinh thần cao cũng được thấy ở thư viện công cộng tỉnh Nangro Aceh Darussalam.

2. Hội đã có vấn đề nghiêm trọng trong việc quản lý dữ liệu hội viên vì không dùng quản lý dữ liệu bằng công nghệ thông tin. Hướng dẫn thống kê dữ liệu hội viên đã là sáng kiến theo cách khiêm tốn và chậm chạp nhưng tốt hơn như chưa bao giờ. Vấn đề chính của việc thực hiện quản lý dữ liệu thành viên là vấn đề tiền bạc và sự hoàn thành dữ liệu sẵn sàng để dùng. Các hội viên miễn cưỡng cung cấp dữ liệu mới nhất và Hội không có nhân viên chuyên trách đảm nhiệm việc thu thập và quản lý dữ liệu. Nhận thức tầm quan trọng của việc có dữ liệu thành viên liên quan và chính xác, Ban điều hành Hội sẽ thành lập một đơn vị chuyên thu thập, duy trì và cập nhật dữ liệu hội viên mà sẽ được sử dụng để lập các kế hoạch chiến lược.

3. Các xuất bản phẩm, đặc biệt là việc phát hành tạp chí chuyên ngành khoa học thư viện trở thành chương trình xa xỉ nhất được thực hiện bởi Hội. Thiếu ngân sách và những bài báo nghiên cứu có chất lượng là nguyên nhân chính xuất bản tạp chí khoa học thư viện. Ban điều hành trung ương đã tiếp cận sâu tới các trường thư viện, đặc biệt là Phòng thông tin-thư viện, Khoa nhân văn, Đại học In-đô-nê-xia để thiết lập cộng tác xuất bản tạp chí khoa học thư viện quan trọng này. Các xuất bản phẩm quan trọng khác cần thiết là cẩm nang thư viện và bản tin. Từ năm nay, Hội đều đặn xuất bản bản tin hàng tháng. Mục đích của việc xuất bản bản tin là để phân phối thông tin liên quan đến các hoạt động của Hội và để xây dựng giao tiếp tốt với hội viên.

4. Kể từ khi mới thành lập, sự trừng phạt thành viên là một vấn đề đang phải đối mặt của Hội. Trên thực tế đó là một công việc khó khăn để thu 1 đô la/ tháng từ tất cả các hội viên. Để khuyến khích thu phạt các hội viên ở các Ban của hội (cấp tỉnh) hoặc các chi nhánh (cấp vùng hoặc thành phố) ban điều hành trung ương đã đưa ra sự chia sẻ cân xứng thu phạt. Đối với khoản thu nhỏ được thu, Hội đã quản lý để tìm các nguồn tài chính. Các nguồn tài chính đến từ các nhà tài trợ và phí đăng ký tham gia hội trong hội thảo và hội nghị hàng năm của Hội, Thư viện quốc hội, Thư viện quốc gia và các ban thư viện.

E. Kết luận

Trong những năm tới, Hội thư viện In-đô-nê-xia có một núi nhiệm vụ để thực hiện vì những áp lực phải giải quyết. Hội phải xác định lại chất lượng thành viên Hội bằng việc xây dựng nhiều hơn các tiêu chí lựa chọn để trở thành một hội viên của Hội. Các vấn đề tài chính sẽ buộc Hội phải năng động hơn để thực hiện các chương trình của mình. Một số chương trình có thể phải từ bỏ đặc biệt là những chương trình không được quan tâm và ít quan trọng. Liên quan đến khủng hoảng kinh tế không dự báo trước, Hội có thể giúp nhân dân bằng việc khuyến khích các thư viện In-đô-nê-xia đưa thêm các tài liệu đọc có giá trị để học tập.

Người dịch: Hoàng Thị Thu Hương

Tài liệu tham khảo

Blasius, Sudarsono. Format baru IPI: mengapa tidak? Dalam Anthologi pustakawan Indonesia (*New format of ILA: why not?*) In Anthology of Indonesian Librarianhip/ edited by Joko Santoso. — Jakarta: PP IPI dan Sagung Seto, 2006 p.26-30

Bowden, Russel. “Perkembangan masa depan Ikatan Pustakawan Indonesia” (*The future development of Indonesian Library Association*). Paper at VI Indonesian Library Association Congress and Seminar, Padang, West Sumatera, 18 – 21 November 1992.

Bowden, Russel. Long term and medium term Programme of IPI: 1993-1995. — Jakarta: IPI, 1993

Harahap, Basyral Hamidy dan J.N.B. Tairas. Kiprah Pustakawan: Seperempat Abad Kiprah Pustakawan Indonesia; 1973-1998 (*Librarians Activities: 25 year of Indonesian Library Association 1973-1998*). — Jakarta : Ikatan Pustakawan Indonesia, 1998

Indonesia. Undang-Undang No. 43 Tahun 2007 tentang Perpustakaan (*Indonesia Library Act, No. 43 Year 2007 on Library*)

Indonesian Library Association. Anggaran Dasar dan Anggaran Rumah Tangga dan Kode Etik Ikatan Pustakawan Indonesia. (*The Indonesia Library Association Statute and Code of Ethics*) — Jakarta: ILA, 2006

Kertosedono, Soekarman. “Upaya peningkatan profesionalisme pustakawan di era globalisasi. (Some efforts to improve the professionalism of librarians in the globalization era)- Paper at Library National Coordination Meeting, National Library of Indonesia RI, Jakarta, 4 October 2004.

National Library of Indonesia and Indonesian Library Association. “Country Report of Indonesia” Paper at 2nd CONSAL XIV Executive Board Meeting, 21– 25 April 2008, Ho Chi Min, Vietnam

Zen, Zulfikar, “35 Tahun Perjalanan Panjang IPI: 1973-2008 (*35 year Long Journey of Indonesian Library Association (ILA): 1973-2008*) Paper at One day Seminar at Imam Bonjol State Islamic Institute, Padang West Sumatera, 12 August 2008

Zen, Zulfikar. “Peran IPI dalam mendorong profesionalisme pengelolaan perpustakaan di Indonesia” (*The role of Indonesian Library Association to encourage the professionalism of library management in Indonesia*). Paper at Library National Coordination Meeting, Surabaya, 16-18 February 2009